

Posudek oponenta bakalářské práce

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Lucie Jakubcová, Ph.D.

Oponent bakalářské práce: PhDr. Leonora Kitzbergerová, Ph.D.

Autor bakalářské práce: Jana Šromová

Obor: Pedagogika a výtvarná výchova se zaměřením na vzdělávání

Název práce: Zlo. Koncept zla ve výtvarné výchově.

Téma bakalářské práce Jany Šromové je závažné a velmi aktuální – se stopami, důsledky a různými tvářemi zla se my i naši žáci setkáváme denně a ne vždy máme příležitost a snad i odvahu zlo v jeho různých podobách pojmenovat a postavit se mu. Přitom se jedná o téma, s nímž bychom měli být v hodinách výtvarné výchovy schopni pracovat, učit žáky o něm přemýšlet a poskytnout jim možnost se k němu vyjádřit.

Pokud se však chceme s žáky zabývat jakýmkoli tématem, je nezbytné si předmět svého zkoumání nejprve co nejpřesněji definovat. Zvláště pokud jedná o pojem mnohotvárný a mnohoznačný, jako v tomto případě. Jakákoli běžná lidská situace nás může postavit před rozhodování o tom, co je zlo, a z jakého pohledu je chceme vidět. Můžeme se při jeho zkoumání pohybovat na široké škále od filozofických úvah, náboženských vizí či státoporných činů až po drobnou strategii každodenních úskoků, zkoumat je v jeho obecných, kulturně kodifikovaných podobách, či se pokoušet o formulaci vlastních poznatků a zkušeností. Autorka se však pro všechny tyto potřeby spokojuje s esenciálně pojatým zlem v ozvěně náboženských definic, vyslovených pro jinou dobu a jiné situace. Zvláště dvacáté století pro nás definitivně odhalilo relativní charakter zla a předložilo nám řadu možností, jak právě z této relativity vytvořit téma. O tom je ostatně i Zimbardův experiment, jehož význam však bohužel autorka chápe jen přibližně (viz str. 15). I dále v textu se pak autorka stále vrací k neukotveným a vágním představám zla, aniž by využila zcela konkrétní impulsy, o nichž se sama zmiňuje (např. Milgramův experiment, str. 19). Domnívám se, že jedním z důvodů tohoto nepevného uchopení tématu je, že autorka nevyužila možnost prostudovat si publikaci Vzpouora deprivantů, ani ji nenahradila jiným zdrojem, který by propojil její téma s každodenní žitou realitou současné společnosti. V textu se také, v rozporu se zadáním, nepracuje s výstavou Luciferův efekt v galerii DOX.

Vágní a neurčité uchopení závažného tématu se bohužel projevuje i v práci se žáky. Autorka sama v reflexi odučených hodin přiznává nevhodnost některých realizovaných témat a činností. Co již ale nereflektuje, že výtvarné řady (jedná se ale o jednotlivé úkoly, které tvoří jednu řadu) žákům postavila nikoli na uceleném konceptu, ale na intuitivním chápání abstraktních pojmů, které mohou mít nekonečně mnoho individuálních interpretací a pojetí. O nedostatečné přípravě tématu vypovídá i rozpačité přijetí prvních dvou úkolů žáky. Teprve když žáci mají možnost využít konkrétní zkušenost či představu, začínají vnímat smysl své práce a projevuje se to i na atmosféře ve třídě. Následující žakovské úkoly však téma práce vlastně opouštějí a obracejí pozornost žáků spíše k obecně zažitým představám o emotivně působícím zobrazení.

Po jazykové stránce je práce v pořádku, bez větších lexikálních a stylistických nedostatků.

Otázky k obhajobě:

- 1) Seřad'te navrhované výtvarné úkoly tak, aby lépe odpovídaly vašemu záměru a přirozeně uváděly žáky do tématu.
- 2) Nahrad'te nevhodné úkoly jinými tak, aby směřovaly k hlubšímu pochopení tématu a poskytovaly možnost individuálního uchopení žáky.
- 3) Vysvětlete, jakou funkci má ve vašem textu citát na straně 45.